

— Во подвизи кое го днеска води ?
Водачътъ всемогщъ за мъртвитѣ народи —
светиятъ идеалъ ! . . .

Това подробно обосноваване и теоретизиране, този проповѣднишки реториченъ тонъ противоречи на неговата природа на активенъ борецъ, чуждъ и враждебенъ на размишленията и мждруванията. И това е сериозенъ художественъ минусъ не само въ характеристиката на Войводата, но почти у всички главни действащи лица.

Централно лице въ поемата е Младенъ. Ако Войводата е изразителъ на народния гнѣвъ, на вѣрата му въ бждещето, на упоритостта му, Младенъ пѣкъ е носителъ на най-голѣмитѣ и трайни ценности въ българската душа — стремежътъ му къмъ творчество, жажда къмъ по-висока култура. Той най-добре познава и силно обича народната душа. Не случайно именно той унесено разглежда картинитѣ въ Дойчиновия домъ и схваща тѣхния дълбокъ смисълъ. Пише молитвени пѣсни за труда и живо чувствува интимнитѣ връзки на българина съ земята. Въ неговата душа, като въ хлѣбнитѣ вълни на избуелитѣ ниви, зрѣятъ надеждитѣ за едно велико бждеще. Погледътъ му не се ограничава съ задачитѣ, що поставя моментътъ: той вижда далечното бждеще и обича да се пренася въ него. Увѣренъ въ разума и творческитѣ сили на народа, той желае да види тѣхното пълно проявление, и тъкмо затова се бои отъ деспотичнитѣ домогвания на Войводата, който може да злоупотреби съ неговото довѣрие и да стане новъ потисникъ на волята му. Но указва се, че народътъ не е зрѣлъ — не е подготвенъ за неговия високъ демократически идеалъ. Моментътъ изисква бързо, ре-